

ТОШО ТОШЕВ

СЕНКИ СРЕД
ВИЕЛИЦАТА

enthusiast

ТОШО ТОШЕВ

СЕНКИ СРЕД
ВИЕЛИЦАТА

РОМАН

enthusiast

София, 2021

Тошо Тошев
СЕНКИ СРЕД ВИЕЛИЦАТА

- © Тошо Тошев, автор, 2021
- © Яна Аригиропулос, художник на корицата, 2021
- © Enthusiast – запазена марка на „Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД, 2021

ISBN 978-619-164-416-2

ПЪРВА ЧАСТ

*Странно,
не станах бандит*

1.

Изрусеният кичур подскачаше по смуглото ѝ лице и не можеше да не я забележим – той привличаше погледите, както морският фар привлича моряците. А ние вече пристъпвахме веселяшки, обсебени от първия си ден на море – оставихме жените с по едно малко дете да оправят багажа и тръгнахме да видим как е наоколо с по-красивия свят. От приличие бях обещал да купя плодове за тригодишния ми син.

И какво правят в такива случаи двама млади мъже, при това нахакани журналисти от столичния печат? Мислите, че обсъждат променената Конституция и чисто новичкия Държавен съвет?... Нее, драги мои, младите мъже в тази държава не обсъждат партийни решения. Те ги приемат още в първия миг, вярват клетвено в тях и усърдно ги изпълняват. Е, в случая за малко са кривнали из алеите на това полуголо Приморско, бръщолевят си глупости и заглеждат жените.

– Гледай, гледай! – сръчква ме в ребрата Малин и сочи с глава към изрусения кичур.

Бях се извърнал към две полякини, които ни отминаха, сякаш бледите лица ни правеха прозрачни. Естествено! Всъщност – толкова яки мъжаги от местните разстилаха мрежи наоколо, защо са им разни подобия като нас?

Брюнетка, изтънчена хубава фигура, отнесени нанейде очи, умно лице, което лесно се помнеше.

– Накъде мислиш, че е хукнала? – продължава Малин.

Нищо не мисля. Гледам кичура, който влезе в очите ѝ при внезапно безветрие; тя посяга да го махне с ръка, като в същото време присвива устни и издухва към челото струйка въздух, а косите политат нагоре.

– За Десетия конгрес си мисли и за новата Конституция – просъсквам, надявайки се да прозвучи остроумно.

Малин все пак е колега, мога да си го позволя.

– Да, разбира се, но ми се струва, че има и друго... Трябва ѝ мъж, та чак ѝ се плаче, за него е хукнала – обръща се той след отлетелия кичур.

Вече съм забелязал как полякините се кискат край двама спасители, прегорели като пържола в тиган. Тя ги отминава с презрение, както те отминаха нас. Освен това светкавично отбелязвам: добре, доста добре изглежда и в гръб...

Привечер младежкият лагер в Приморско бе изсипал по алеите си пъстра многоезична тълпа, която се хилеше на полски, немски и руски, разбира се, а край нея, накацали на малки ята, тракаха с човки български гларуси, събрани тук от всички краища на страната – главно момци с неустановена професия, литнали до морето за бърза плячка на свободна любов. Едно спретнатото от местния комсомол „Добре сте дошли“ пискаше с гайда към новата смяна, пристигнала днес, а на сцена, издигната направо на плажа, самодееен състав тропаше копаница. Моми по бански костюми, които нямаха нищо против да бъдат плячкосани, се хващаха смело на това непознато хоро и размятаха голи крака с палаво настроение...

С Малин Цонков се познавахме главно по имена – преди някоя и друга година и двамата, наперени гимназисти, публикувахме в „Родна реч“ първите си заявки за шурм към поезията, след което, както си му е редът, ни взеха войници – моя милост в танковата бригада край София, а той стана „фазан“ (така в армията наричахме старшина-школниците в Плевен). Като студенти в Алма-матер предимно се разминавахме, а после попаднахме във вестникарството. Истина е, че Малин не само бе по-упорит. Той се оказа и по-харесван от поетичната реч. Това не му пречеше да бъде и добър журналист. Успехите му обаче го правеха малко суетен за вкуса ми и макар че се движехме успоредно по пътя си, не се сближихме.

Аз не се чувствах отхвърлен от първата си младежка любов, още повече че сам я заряхах, а да подреждам вестникарските изречения, все повече ми харесваше. Доста по-късно щях да опитам и от тежкия физически труд на литературната проза, която все пак бе братовчедка на изящната поетична словесност. И точно сега, макар и без лирична изисканост, Малин ангажира някак си мисълта ми със скритата страст по изрусения кичур на отминалата жена, която явно и той бе възприел като подходящ дивеч. В този миг се сетих за съпругата му, с която ме запозна преди няма и час, и веднага реших, че след нея едва ли бих въртнал глава.

...Малко зловничко излезе това. Може пък да е умна другарката му в живота...

* * *

В този юлски ден на седемдесет и първа година започна семейната ни лятна почивка – оказа се, че и аз, и Малин, всеки от вестника си, е получил карта за два-сетдневен припек в Международния младежки лагер

„Георги Димитров“. След пуфпафкането с нощния влак от София до Бургас, а после едва оцелели в претъпкания до покрива автобус, недоспали и кисели, стигаме Приморско. И двамата се оказваме в семейния хотел „Хоризонт“. Другите – стотици момичета и момчета, връхлитащи именития лагер от цяла Европа, са настанени в бунгала и хотели с режим, който максимално подкрепя техния естествен стремеж за укрепване на Интернационала с безгранична любов. Те прииждаха тук, зарязали всяка обвързаност и условности в родния край. Говореха един-единствен език – езика на топлото свободно отдаване чрез бързо преплитане на тази именно част от своето тяло – на езиците си. И така, „уста в уста“, се отдаваха на живот без всякакви вричания и други подобни от познатите глезотии на духа.

Ползваха, естествено, и по някоя дума на руски, защото почти без изключения това бяха момичета и момчета, израсли в страни с най-справедливия строй, познат на човечеството. В тези страни, наричани понякога лагер, се изучаваше волно езикът на великия Съветски съюз. Изучаваше се, моля, внимание, задължително руски език. А сега, и съвсем между другото, искам да отбележа, че в по-учените глави на споменатия лагер изкласяваха идеи за интернационално културно възраждане. Не може ли някак си езикът на Лев Николаевич и Федята Достоевски, и на другите там да получи примерно ново и отговарящо на пролетарската истина име. След като десетките народи на този Съветски съюз създаваха пред погледа на света новата нация, нацията на новия съветски човек, независимо колко се дърпаха встрани тесните му очи, та не е ли редно и езикът на този човек да се нарича така!? Съветски език! Да бъде почетен старият руски език – слугувал на царе и тира-

ни, с възродителен интернационален процес. С езиково културно възраждане...

Е, това все още бяха небрежни подхвърляния и неосъществени идеи, докато някой път може пък да се превърнат в партийни решения. А народите в железния лагер си цъфтяха и процъфтяваха сред най-справедливия строй, говореха си руски език, живееха, значи, и дори оживяваха. Мишоците се криеха в дупките, а хората възторжено ръкопляскаха.

Нямало било свобода в техния лагер, тръбеше изостаналият в социалния си растеж онзи там, Другият свят... Ха да дойдат тук, някой поне да надникне в нашата липса на свобода! Някой от проповедниците... Ако можеше да се сдобие с кураж и да проникне в приморския лагер!

Тук бучеше денонощната борба на масово свободно проникване. Тук всички забравяха политиката – нямаше конгресни решения, нямаше врагове, нямаше дори съпартийци. Единственото оръжие бе голата красота. Момичета и момчета я поемаха жадно на екс, като изпразваха чаша след чаша със секс. Това пиянство оставяше влажни следи – повечето от тях бързо изчезваха след смяната на употребеното спално бельо. Други пък, по древния природен закон, извисяваха глас след девет месеца, да речем.

Хотел „Хоризонт“ се намираше в по-скупната част на комплекса за споменатата дружба и екзотична отдаденост. Закътан сред сянката на млада гора, прохладен и с опънати бели чаршафи. В стаята ни имаше и хладилник и аз се зарекох, че ще го заредя с плодове. С Малин се срещнахме на изхода – по къси гащета и тениски, бледолики и самокритично ухилени на жалкия си вид хилави софийнци. Но и двамата философски се утешавахме, че това наше безцветие е за кратко, за разлика от житейско-

то бледо присъствие, за което всеки от нас бе убеден, че не му е присъщо.

Е, това бе повоят на свежест, който носеха моите двадесет и девет години и всичко, което бях сторил през тях: завърших българска филология, тръгнах към вестникарството и стигнах до вестник „Народна младеж“. Преди няколко дни се прибрах от дълго пътуване с влак през Киев и Тернопол, един нечуван от мен до този момент град в по-западната част на Украйна. Всеки ден бях диктувал за вестника репортажите си за кръвната дружба между Ленинския комсомол с комсомолците от България. И ако все пак се чувствах донякъде уморен, то не беше заради тежкото пътуване и многото работа, нито заради нощния влак от София до Бургас. Всъщност не бих казал дори, че съм уморен. Мислех си, че просто не знам как ще я карам тази почивка. Тежеше ми елементарният въпрос: Защо ли тръгнах за това дълго летуване в Приморско?

Предстояха ми двадесет дни с жена ми, от сутрин до вечер – и моля – заедно с цялото бавно лятно замръкване след дългите часове на деня да не се отделям от нея. Не можех да си представя как ще изглежда това – без да съм през повечето време във вестника, от който се прибирах щастливо по мръкнало... Без да смятам дежурствата.

Само при нея, през цялото време... Егати почивката!

Само, моля ви, не си мислете, че с жена ми сме скарани. Заради друг човек между нас, за грешна стъпка на милата ми съпруга. Нищо подобно, всичко си е спокойно и кротко. Пет години, откакто сърбаме семейната попара, която си надробих – като рицар, тръгнал към Божи гроб.

Няма даже и съскане в нашата тишина; постоянна и предана, тя ме гледа с влажния поглед на благодарност, който ме удря с остър пристъп на паника: дали законната клетка на пролетарската диктатура е достатъчно жива?

Точно така – нали семейството е обявено за основна клетка на нашето общество.

Не знам защо, но от думата „клетка“ леко ми се догажда. И макар че идейно съм добре подкован и цялостно предан на социалния строй, тази дефиниция за семейството ме мята в биологията. Към онези скромни свидетелства за живот – едноклетъчните същества, които се именуват просто „амеби“. Е, не искам да кажа, разбира се, че основните клетки на нашето соц общество са някакви си амеби. Опазил ме Господ, даже наум не добутвах подобни мисли до края, не ги правех на изречения. Но в условията на тегнеща тишина в клетъчния затвор на семейството ми това мое прозрение се провираше към ония гънки на мозъка ми, където липсваше партиен контрол. Човъркаше ме една шибана мисъл – природната клетка се размножава чрез деление. Както и социалната клетка... Която също чрез деление се множи. Въртеше ме на шиш тази мисъл, следвах я по пътя на еволюцията и се надявах да стигна поне до маймуните. Докато построим комунизма, шепнеше ми злостният антипартиен другар, за толкова време и амебата ще извърви еволюцията. (Уау, затова ще си трябват милиони години. Милиарди дори – както е станало след Големия взрив...)

Когато се събудех след подобна тягостна сеч, се разпознавах пред огледалото като оформена вече маймуна – личеше ми жестокият сутрешен махмурлук. Както личи дори на човек, който си въобразява, че носи на пиене.

Точно сега, докато си говорехме глупости с този случаен Малин, чиято другарка по клетка не предизвикваше извъртане на мъжки глави, разбирах, че ме е споходило изпитание. И в тази работа нямаше да ми помогнат дръзките глупотевини, които раждаше някакъв си анонимен циник.

Тошо Тошев
СЕНКИ СРЕД ВИЕЛИЦАТА

Редактор *Лиляна Карагьозова*
Дизайн на корицата *Яна Аригиропулос*
Коректор *Снежана Бошнакова*
Предпечат *Лиляна Йорданова*

Българска. Първо издание.

Формат 60 × 90/16

Печатни коли 23,5

ISBN 978-619-164-416-2

Издава

enthusiast

Запазена марка
на „Алто комуникайшънс енд пбблишинг“ ООД

София, ул. „Кракра“ №20, тел. 02/ 943 87 16

e-mail: office@enthusiast.bg

Книгите на „Ентусиаст“ може да закупите
на www.enthusiast.bg

Печат АЛИАНС ПРИНТ

ТОШО ТОШЕВ Е БЪЛГАРСКИ ЖУРНАЛИСТ, ПИСАТЕЛ И ИЗДАТЕЛ. БИЛ Е ГЛАВЕН РЕДАКТОР НА ВЕСТНИЦИТЕ „ТРУД“ И „ПРЕСА“. „СЕНКИ СРЕД ВИЕЛИЦАТА“ Е НЕГОВАТА ДЕСЕТА КНИГА.

Разводи, самоубийства, изневери, предателства — много са миазмите в „гъола за говеда“, а още по-страшното е, че почти всички, които стигат до там, тръгват от чистотата и надеждата на извора. Онова, което прочетох, беше не само интересно и увлекателно, то ме покори с правдивостта си.

Приемам романа на Тошо Тошев с цинизма, с трагикомедията, с невероятната тъга под повърхността за изгубената чистота. В тази книга няма напъни за „модерност“, за „литературност“, тя е убежище за дирекция истините за миналото и за настоящето, истини, от които капе кръв — нашата кръв, на виновните за всичко случило се и на стълканите ни в непрекъснато оказващи се лъжи животи.

ГОРГИ ЦАНКОВ

Най-страшният образ е образът на Оня — аз не съм срещал в съвременната литература толкова жестоко фокусиране на събитията, връхлетели България след 1944 г., в един образ, в един човек — изплашен, объркан и безпомощен, гонен като животно от бърлога в бърлога, ограбен не само от режима, но и от брат си, мразен не само от обществото, но и от сина си — а и от автора. Това го прави жестоко реалистичен.

СТЕФАН ЦАНЕВ

Неусетно читателят проумява как някои от тежките недостатъци на предишната обществена система като нагаждачество, кариеризъм, конформизъм и пр., се допълват от болестите на новото време — алчност, безскрупулност, политическо възнеизрачичество и пр. И ето как се появяват апатията, отчуждението, резигнацията, които като злобреден вирус поразяват социалната тъкан.

ИВАН ГРАНИТСКИ

www.enthusiast.bg

9 786191 644162

Цена 16 лв.